

kezelhető, éppen ezért rokkanterejű szántó kerül a jövőben állandó erdőgazdasági művelés alá.

A fentiekben foglalt észrevételeink végeredményeképen az új erdőtörvénytervezetet az Országos Erdészeti Egyesület által javaslatbahozott összes módosítások figyelembevételével részletes tárgyalás alapjául elfogadhatónak tartjuk és őszinte kívánságunk, hogy ez az új törvény a feltétlenül szükségesnek mutatkozó gyökeres módosításokkal minél előbb törvényerőre emelkedhessék, mert az abbanfoglalt rendelkezések körültekintő végrehajtása esetén az alföldi fásítás — legjobb hitünk szerint — sebes iramot fog venni az egész ország, de főleg az alföldi gazdálkodás nagy előnyére.

A mesterséges fácántenyésztés jövedelmezősége

írta: **Rohoska Soma** m. kir. erdőmérnök.

Ma a pusztító háborút s a végzetes forradalmat követő második évtized elején, hazánkra nehezedő súlyos gondok és terhek közepette, mint a sötét hullámokból kiemelkedő üde, zöld kis sziget int megnyugvást felénk azon körülmény, hogy az elmúlt évtized alatt hazai vadászterületeinken a vadállomány — kevés kivétellel — immár elérte a békebeli létszámot, sőt egyes helyeken már meg is haladta ezt. Általában a vadászat terén akár sportszempontról, akár nemzetgazdasági szempontból tekintjük azt, az ország erre predesztinált, illetve ezzel foglalkozó közönsége a leghamarabb újraépítette magát. Bizonyítéka ennek nemcsak világsikereket, világbajnokságokat arató lövészeink dicsőséges szereplése, hanem az a nagy külföldi érdeklődés is, mely élő és lőtt vadjaink iránt nyilvánul, illetve az a mérleg, melyet e téren felmutathatunk. A vadászat iránt való érdeklődés fokozott s általános, kezdve a kispasztortól, a polgári osztályon keresztül, egészen a főrangú körökig. Ugyanezért is úgy hiszem, többeket is foglalkoztathat a gondolat a fácán mesterséges tenyésztésére vonatkozólag. E kérdés kimenetelére döntő befolyással bírnak a pénzügyi körülmények. Eltekintve ugyanis a vadászatnak ideális és sportértékétől — vagyis mint a testet és lelket üdítő elfoglaltságtól — ma, midőn minden egyes állampol-

gárra kétszeres súllyal nehezednek az anyagi gondok, pénzügyi szempontból sem lehet közömbös e téma. Kérdés tehát, hogy az említett előnyök mellett nem fog-e talán ráfizetés mutatkozni, avagy nem lehetne-e mindazok mellett még jövedelmet is felmutatni a fácán mesterséges tenyésztésénél?

Minden kérdésre az igazi s legalaposabb feleletet a gyakorlat adja meg. A feltett kérdésre tehát én is ez alapon óhajtok felelni, amennyiben ugyanis egy példát a gyakorlati életből ki-
ragadva, a lehető hűséggel és pontossággal igyekszem azt az érdeklődők szeme elé tárni. E példa egy nagyobb dunántúli uradalomból való, hol több évig volt alkalmam e téren megfigyeléseket tenni. Itt a viszonyok a fácán mesterséges tenyésztésére eléggé kedvezőek s a példaként felhozott eredmény pedig közepes jóságúnak mondható. Előrebocsátom ugyanis, hogy egyes feltett esetekben egészen pontos feleletet adni csakis a számításba veendő terület helyi, stb. viszonyainak pontos ismeretei mellett lehet. A mesterséges fácántenyésztésre ugyanis, jövedelmezőség szempontjából, eltekintve ezúttal a különleges elemi csapásoktól (erdőtűz, árvíz, baromfivész, jégeső, tartósan esős s hűvös időjárás, stb.), igen sokféle tényező bír befolyással. Így pl. valamely területnek a tenyésztésre alkalmasabb vagy kevésbé alkalmasabb volta, a fácán táplálékát képező gabonaneműek helyi vételára, az alkalmazott személyzet helyi bére vagy fizetése, a berendezések tökéletesebb vagy kevésbé tökéletesebb volta, a személyzet szakképzettsége s egyéni ügyessége, stb. Ezek mind olyan tényezők, melyek az eredményt a legnagyobb mértékben képesek befolyásolni. Jelen példa tehát csak általános értékű, melyet azonban mindenki változtathat más viszonyokra. A könnyebb figyelemmel való kísérhetés és ellenőrizhetés miatt pl. én az idei árfolyamokat vettem gabonában, fácánban, stb. az évekkel ezelőtt megfigyelt, egyébként teljesen normális, sőt közepes üzemi eredmény mellé annál is inkább, mert azon évi árak figyelemmelkísérése az olvasó részéről különösen nehézkes lenne. Megtehetem ezt még azért is, mert hiszen egy közepes üzemi eredmény (a szaporulat) állandó tényezőként szerepelhet.

Bármely esetben, fácántenyésztésünk évi pénzügyi mérlegét megkapjuk, ha az összes felmerült kiadásokkal szembeállít-

juk összes bevételeinket. Alábbi példában a felmerült kiadásokat a következő főcsoportokra osztom:

I. Befektetett tőkék évi kamata.

II. Alkalmazott személyzet (napi, havibéres, állandó) évi összköltsége.

III. Eleség, különféle táp- és gyógyszerek.

IV. Egyéb kiadások.

I. *Befektetett tőkék:*

1. Fácánmesteri lakás istállóval, óllal, kúttal, stb.	6.000 P
2. Tojátóketrecek, telelőkert	1.200 „
3. Nevelő- és költőládák, fácánfogók, ragadozó-csapdák	1.000 „
4. Egy fedett szín csapdák, ketrecek téli raktározására	660 „
5. Egy csűr, kukorica vagy egyéb termények raktározására	300 „
6. Őr- és főzőbódék, különféle kisebb kunyhók	500 „
7. Eleségfőző hordozható vaskemence, kosarak, ládák, zsákok, egyéb apró felszerelések	1.000 „
8. Ló, szerszám, kocsi (egy lóhoz)	1.100 „
Összesen	11.700 P

Ennek egy évi kamata 10%-kal átszámítva 1170 P.

Befektetett tőkéhez számít még azon földterület, mely szorosán csak a fácántenyésztést szolgálja. Ilyen a csibék felnevelésére szolgáló lucernás, a kukorica- és csicsókaföldek, a telelőkert s a tojátóketrecek területe. Ez összesen kitesz 8 k. holdat. Évi kamata gyanánt azon bérösszeg vehető, melyet érte adnak. Holdanként 3 q búza az 24 q, à 24 P, összesen 576 P.

Azon erdőterületet, ahol a fácánok a lelövésig, illetve összefogdosásig elhelyezést nyernek, a befektetett tőkékhez hozzávenni nem lehet, mert e terület mint erdő, rendes erdőgazdasági üzemmód mellett kezeltetik s így bevételei, illetve kiadásai az erdőgazdaság körébe tartoznak.

A befektetett tőkék összes egyévi kamata tehát $1170 + 576 = 1746 P$.

II. *Alkalmazott személyzet évi összköltsége:*

A fácánmester kapja a természetbeni lakást, mely már számításba vétetett. Ezenfelül a készpénz s egyéb járandóságai évi összege	2.600 P
Segéd, suhancok, napszámosok bérének évi összege	2.400 „
Összesen	5.000 P

III. *Eleség, különféle táp- és gyógyszerek:*

1. Tyúktojás csibeetetésre. 6000 drb à 14 fill.	840 P
2. Tésztadara, 22 q à 40 P	880 „
3. Húsrost, 11 q à 65 P	715 „
4. Búza II-od oszt., 48 q à 20 P	960 „
5. Zab, 68 q à 14 P	952 „
6. Takarmányárpa, 60 q à 15 P	900 „
7. Tengeri II-od oszt., 60 q à 13 P	780 „
8. Törmelékrizs, 14 q à 48 P	672 „
9. Burgonya, 30 q à 8 P	240 „
10. Köles, 4 q à 13 P	52 „
11. Lóhere, lucerna, stb.-mag, vetéshez összesen	200 „
12. Táplisz, 4 q à 50 P	200 „
13. Tojatópor, féregpor, gyógyszerek értéke össz.	180 „
14. Kagyló- vagy csigahéj törve. Ezt a napszámosgyerekek üres óráikban szedhetik s törhetik, s így érték nélkül	—
Összesen	7.571 P

Ezenfelül a fácánok számára marad a már számításbavett földek termése. A lucerna s más szálastakarmányt a ló kapja, melynek egyéb élelmezése (abrak) is e fejezetben van számon tartva.

IV. *Egyéb kiadások:*

1. Lődíjak	400 P
2. Kotlóstyúkok vétel és eladási ára közötti különbözetre	200 „
3. Különféle javítások, deszkák, lécek, szegek	300 „
4. Hajtódíjak	300 „
Összesen	1.200 P

Az összes költségek tehát a következőképen alakulnak:

I. Befektetett tőkék kamatai	1.746 P
II. Alkalmazottak fizetése	5.000 „
III. Eleség, különféle táp- és gyógyszerek	7.571 „
IV. Egyéb kiadások	1.200 „
Összesen	15.517 P

Bevételek:

I. Lőtt kakas értékesítettett 1400 drb à 4 P	5.600 P
II. Lőtt tyúk értékesítettett 800 drb à 2.30 P	1.840 „
III. 100 törzs (400 tyúk, 100 kakas) értékesítettett átlagosan 52 P-vel	5.200 „
Összesen 2700 drb	12.640 P

Ezen 2700 drb fácánon felül van még a továbbtenyésztésre szükséges s a teletetőbe befogott anyag, mely azonban a bevételhez nem számít, a ráfordított kiadások pedig a fentiekben bennfoglaltatnak.

Ezek szerint látjuk, hogy a mesterséges fácántenyésztés a fenti arányú kilövés (vadászat) mellett ráfizetéssel jár. Az egész ráfizetés 2877 pengő. Egy fácán lelövési passziójának ára $2877 : 2200 = 1.30$ P-be kerül a tulajdonosnak a töltények árán kívül.

Senkit se ijesszen el azonban ez eredmény, melyet csak a szélsőséges passzió illusztrálására hoztam fel. Így volt békében egyes tehetős főrangú uraknál. Ma már azonban mindenki meggondolja a dolgát. Nézzük azonban, hogyan alakul a helyzet, ha valaki nem kilövésre, hanem élővadszállításra szánja a szaporulatot.

A tömegesebb befogás s az élővadszállításra való berendezkedés bizonyos költségtöbblettel jár, viszont elmarad a hajtók költsége, mely azonban nem egyensúlyozza ki a költségtöbbletet. Szigorú számítás mellett sem haladhatják meg azonban az összköltségek az előbbi (15.517—300), azaz 15.217 P helyett a 17.000 P összkiadást.

A bevételek pedig így alakulnak:

300 törzs (1200 drb tyúk, 300 drb kakas) átlag 52 P	15.600 P
1200 drb kakas átlagosan 6.50 P-vel értékesítve . . .	7.800 „
Összesen 2700 drb	23.400 P

A kakasok értékesítésénél számításba kell venni, hogy a törzsekből kimaradt kakasok értékesítése nehezebb lévén, (vérfelfrissítésre azonban veszik), engedni kell az árból, sőt szükség szerint tarkónszúrva kell értékesíteni. Úgyhiszem azonban, az átlagárnak 6.50 P megfelel. Ez esetben a tiszta nyereség lenne (23.400—17.000) 6400 P, ami nem megvetendő haszonvétel sem egy birtokosnak, sem annak, aki foglalkozásszerűen bérleten űzi ezt a kenyérkeresetet, mert mint látható, ennek is megfelel, kivált ha valaki felkészült szakszerűséggel, üzleti élelmességgel folytatja azt. Ez esetben fizetni kell ugyan területbérletet, de elmarad a fácánmesteri fizetés, mert e teendőket a tenyésztő maga foglalkozásszerűen kell, hogy ellássa. E körülmény a mérleget csakis javíthatja, mert mindig kedvezőbb eredményt ad az, amit valaki maga csinál, mintha fizetett egyénre bízta azt.

Lehet e két véglet között a középutat keresni. Ha pl. valamely birtokos nem jövedelmezőség szempontjából tart fenn mesterséges fácántenyésztést, azonban nézi, hogy e nemes passzió ne kerüljön pénzébe, sőt ha lehet, valami még maradjon is. Ez elv mellett a következő eredmény alakulhat ki:

250 törzs (1000 tyúk, 250 kakas) 52 P-vel	13.000 P
1250 drb kakas löve à 4 P	5.000 „
200 drb tyúk löve à 2.30 P (vadászat esetén bizonyos mennyiség lövése elkerülhetetlen)	460 „
Összesen 2700 drb	18.460 P

Némileg módosul ugyan a kiadás ezúttal is, azonban még mindig marad 2000 P körüli jövedelem.

Látjuk tehát, hogy a mesterséges fácántenyésztés jövedelmezősége különféle változatoknak van alávetve. Ezek részben tőlünk függenek, részben azonban, mint az fentebb is említettem, más oly körülményektől, melyeken vagy egyáltalán nem, vagy csak igen kevésbé változtathatunk.

Egyik kedvezőbb eset lehet pl., ha valakinek módjában van

kisebb befektetéssel a meglevő személyzetének tökéletesebb kihasználása mellett, olcsóbb gabonaárakkal, megfelelő helyen, egy kisebbarányú fáciántenyésztést üzni. Ilyen esetben, hacsak elemi csapások nem jönnek közbe, ráfizetni akarva sem lehet.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

Az Országos Erdészeti Egyesület szervezőbizottságának Budapesten 1930 február hó 17-én az egyesület székházában tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: gróf Széchenyi Aladár, a bizottság elnöke, örgróf Pallavicini Alfonz Károly, a bizottság alelnöke, Térfi Béla, az egyesület alelnöke, Bund Károly, Fekete Béla, Fiedler Jenő, Földváry Miksa, Krause Dezső, Matusovits Péter, Péch Kálmán, Rimler Pál, Takách Zsigmond, Véssei Mihály, Wittenberger Géza bizottsági tagok, Bogyai Pál és Földváry László egyesületi tagok, valamint Biró Zoltán ügyvezető és Lengyel Sándor segédtitkár.

Távolmaradásukat kimentették: Hepke Arthur, vitéz Ilosvay Lajos, Kovássy Kálmán és Szepesi Arthur bizottsági tagok.

Gróf Széchenyi Aladár elnök üdvözli a megjelenteket és az ülést megnyitja.

1. *Ügyvezető* jelenti, hogy a parádi ülés programját az új erdőtörvénytervezettel kapcsolatosan felmerült sok munka miatt még nem sikerült teljes mértékben végrehajtani. Így az erdőtörvény 50 éves évfordulója alkalmából az egyesületi székházban felállítandó emléktábla ügyében sem történt még végleges állásfoglalás.

Indítványozza, hogy a bizottság jelöljön ki három bizottsági tagot a felállítandó emléktáblával kapcsolatos kérdések megvitatására és javaslatétel végett.

A szervezőbizottság erre egyhangúlag Véssei Mihály, Péch Kálmán és Fekete Béla urakat kéri fel, akik a megbízatást el is vállalják.

Ügyvezető jelenti továbbá, hogy az egyesület anyagi ügyei most rendezettebbek, amennyiben az erdőbirtokosok áldozatkészsége folytán az új erdőtörvénnyel kapcsolatos propagandacélokra mintegy 10—11 ezer pengő folyt be.

Az egyesületi székházban lévő Hauser Margit-féle lakás ki lett ürítve. A lakás rendbe lett hozva és fel lett ajánlva ugyancsak a székházban lakó özv. Gaálnénak 800 P évi bérért, viszont az ő lakását 2400 P-ért adta ki az egyesület. Bund Károly ny. egyesületi titkár ötszobás lakását azonban még nem sikerült bérbeadni.

2. *Elnök* a tárgysorozat következő pontjához a vidéki egyesületek-